

Zámecký park a jeho zajímavosti

Park v okolí zámku byl založen ve druhé polovině 17. století rodem Bruntálských z Vrbna. V první polovině 19. století, v období výrazného vlivu romantismu, byl budován nejprve ve francouzském a poté v anglickém stylu. Patřila k němu oranžerie a byly zde umístěny sochy antického božstva a kamenný vodotrysk v podobě lva. Po vykáčení většiny plochy jižní části parku během 2. světové války však ztratil na velkém prostoru svou původní podobu. Cenné dřeviny se proto do současnosti dochovaly převážně jen v jeho severní části.

V roce 2005 byl parku přiznán status evropsky významné lokality (v rámci soustavy Natura 2000). Předmětem ochrany se stal především páchník hnědý. Je to robustní brouk o velikosti až 40 mm žijící v dutinách stromů, který vydává pach starých vyčíněných kůží. Ochrana páchníka je zajišťována zachováváním starých dutinových stromů, kde sídlí. Pokud dojde k jejich vývratu nebo k ořezu, je nutné je ponechat po jeden až tři roky na místě, aby si brouk našel nové stanoviště. To je důvod, proč se na několika místech může návštěvník setkat s ležícími kmeny, které na první pohled působí jako zanedbaný úklid.

Athéna, bohyně moudrosti

Niké, bohyně vítězství

Tyché, bohyně šťastné náhody

Eris, bohyně sváru a rozbrojů

Svatý Šebestián

Svatý Jan Nepomucký

Antický hrdina Herkules

Památník V. A. Kirilova

Řeka Olešná

Z bohaté flóry je možno vzpomenout například na jaře krásné kvetoucí liliovník tulipánokvětý. Říši ptáků zastupují žluva hajní, ťuhýk obecný nebo lejsek šedý. Pokud má návštěvník trochu štěstí, především když bude bedlivě a tiše pozorovat, může se v klidnější denní době setkat také s občasnou srnčí zvěří, která se sem zatoulává z nedalekých lesů okolo řeky Ostravice.

Parkem protékají dva vodní toky. V západní části je to řeka Olešná a v severovýchodní části umělý vodní tok Řička, který je napájen z řeky Ostravice odkloněním části toku nad Stolbergovým jezem. V severní části parku lze zhlédnout památník věnovaný V. A. Kirilovovi, rotnému Rudé armády, který padl při osvobození Paskova v květnu 1945.

Od roku 2013 je území zámeckého parku o rozloze 17 ha chráněno jako „Přírodní památka Paskov“. Bližší informace k ní se nacházejí na několika informačních tabulích používaných pro přírodní památky. Problematické zámeckého parku se věnuje také panel č. 7 Informačního systému „Zajímavosti z historie Paskova“, který je umístěn v západní části, při vstupu z ulice U Parku.

Jednou z turistických atrakcí zámeckého parku, resp. v širším slova smyslu zámeckého areálu, v Paskově je soubor soch, který je na pomezí severovýchodní Moravy a Slezska zcela ojedinělý. Při hlavním vstupu, u brány předzámčí, se

Chráněný brouk páchník hnědý

Květ liliovníku tulipánokvětého

Socha Lva

Bludný balvan s pamětní deskou

nacházejí sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Šebestiána. Pocházejí z počátku 18. století, kdy je nechal zhotovit František z Oppersdorfu. Obě sochy jsou v současnosti po restaurování, které zadalo v r. 2014 město akademickému sochaři Jakubu Gajdovi. Po instalování tzv. slavnostního osvětlení zároveň dodávají osobitou poetickou atmosféru celkovému pohledu na zámecký areál v podvečerních a nočních hodinách.

Vedle již zmíněných soch křesťanských patronů se přímo v areálu parku nachází několik soch připomínajících antickou mytologii. S přebudováním zámku na léčebnu byly v druhé polovině 20. století přemístěny před jeho východní křídlo. Pokud se postavíme zády k budově zámku, můžeme se při pohledu zleva doprava postupně obdivovat nejprve Athéně (bohyni moudrosti a vedení válek), pak Niké (bohyni vítězství), dále Tyché (bohyni šťastné náhody) a nakonec Eris (bohyni sváru a rozbrojů). Mezi nimi a budovou zámku se nachází Lev, který sloužil původně jako umělecké ztvárnění vodotrysku. Poslední sochu lze spatřit na ostrůvku umělého toku Řička. Jde o bájeného hrdinu Herkula.

Vodní mlýnek na toku Řičky

Brána z ulice U Parku s Infotabulí

Podzimní nálada u Řičky

Torzo zdi parku u řeky Olešné

Celkový pohled na zámek od zámeckého parku, v popředí skupina soch

Zajímavosti parku v jeho západní části – na pravém břehu řeky Olešné – jsou také torza zdi z režných cihel připomínající barokní sloh, která vymezovala a chránila zámecký park.

Naopak novou a pro procházku parkem příjemnou atrakcí připomínající současným dětem romantiku doby jejich dědečků a pradědečků je dřevěný mlýnek na toku Řičky. Ve spolupráci s místními občany jej tady v létě r. 2017 nechalo instalovat město Paskov.

Nejnovějším památným místem je jilm zasazený k 750. výročí první dochované písemné zprávy o existenci lokality Paskov a zároveň k 80. výročí založení místní junácké skupiny. Nachází se v nejsevernější části parku, nedaleko budovy předzámčí. Obě výročí jsou připomenuta na kovové pamětní desce připevněné na bludný kámen položený k patě stromu. Provoz zámeckého parku je upraven návštěvním řádem vydaným Městem Paskov. Tabule s jeho obsahem jsou instalovány u obou vchodů do parku, z ulice Nádražní i z ulice U Parku. Park je celoročně přístupný, od dubna do září od 7:00 do 21:00 a od října do března od 7:00 do 19:00.

Fotografie na přední straně:

Erb rodu Saint Genois v Galerii erbů držitelů Paskova
Socha bohyně Athény, v pozadí budova předzámčí.

Obsahová náplň a text: Miroslav Lysek
Obrazové přílohy: Miroslav Lysek (27), Jakub Kubačka (1),
archiv města Paskov (6)
Grafická úprava: Anežka Špačková
Tisk: KLEINWÄCHTER holding s.r.o.
Vydalo: Město Paskov 2018
Náklad: 2000 ks
První vydání

www.mesto-paskov.cz | www.slezskabrana.cz

Paskovský zámek a zámecký park

Z historie Paskova a paskovského zámku

Existenci Paskova lze předpokládat již ve 30. letech 13. století. Nelze vyloučit, že osada tohoto jména se na levém břehu řeky Ostravice nacházela již ke konci 12. století. Prvním písemným pramenem, který Paskov prokazatelně dokládá, je však až listina olomouckého biskupa Bruna ze Schaumburku datovaná ke dni 29. 11. 1267. Od 14. století se Paskov stal obvykle sídelním místem svých držitelů. Zázemím pro ně byla nejprve gotická tvrz, která existovala na místě současného zámku již od konce 13. století a dodnes zanechala stopu v jeho půdorysné dispozici. Zásadní změna v postavení držitelů Paskova nastala v roce 1538, kdy bylo „paskovské zboží“ vyvázáno z lenní závislosti na olomouckém biskupství a Paskov se stal svobodným panstvím. Stalo se tak výměnou majetku se souhlasem olomouckého biskupa Stanislava Thurza mezi dosavadním držitelem Janem Skalou z Doubravky a Hradiště a novým majitelem Janem z Pernštejna. Jan z Pernštejna se tak stal prvním na olomouckém biskupovi nezávislým majitelem paskovského panství.

Koncem 16. století byla tvrz tehdejším majitelem Ctiborem Syrakovským z Pěrkova přestavěna do podoby renesančního zámku. Během třicetileté války byl zámek i celý Paskov zpusťován. Noví majitelé Bruntálští z Vrba jej obnovili již ve stylu barokní budovy. Díky přičinění Františka Josefa z Oppersdorfu si Paskov v roce 1708 vydobyl na císaři Josefu I. právo konání tzv. „výročních dobytčích a koňských trhů“. Stejný šlechtic zároveň v roce 1699 založil novou osadu Oppersdorf, dnešní Oprechtice. Jako mnohá jiná panská sídla i Paskov se může pochlubit šlechtičnou, která se podle dochovaných

Litografie krajiny s paskovským zámkem z r. 1833 od Adolfa Kunikeho

Jan z Pernštejna

Marie Paula von Fürstenbusch

zpráv těšila oblibě u svých poddaných. Byla jí hraběnka Marie Paula von Fürstenbusch. Paskovské panství vlastnila v letech 1734–1758. K rozvoji veřejného života přispěla přestavbou dřevěného kostela na zděný barokní chrám. Kromě financování vlastní stavby a inventáře jej vybavila dokonce vlastnoručně malovaným obrazem Madony. Na hřbitově u paskovského kostela byla také pohřbena a na místní farnosti se dochoval do současnosti její portrét. Za vlastnictví Paskova Josefem Antonínem Mitrovským na konci 18. a na počátku 19. století navštívily zámek osobnosti evropského významu. Hrabě Mitrovský totiž dosáhl ve službách habsburské armády hodnosti generála a navázal osobní kontakty s generálem Ernstem Gideonem Laudonem či arcivévodou Karlem Habsburským, pozdějším vítězem nad Napoleonem v bitvě u Aspern. Posledními zásadními přestavbami a rekonstrukcemi prošel zámek díky rodu Saint Genois d'Anneaucourt, během jehož vlastnictví dostal klasicistní podobu. Současný stav odpovídá především obnově zámku po požáru v roce 1869, která proběhla za Mořice Jana Nepomuka Saint Genois d'Anneaucourt.

Posledními majiteli (od roku 1880) byla hrabata z rodu von Stolberg zu Stolberg. Období hraběte Güntera (Vintře) připomíná novobarokní kaple z roku 1914, zasvěcená patronce Stolbergů sv. Alžbětě Durynské. Se jménem Günterova syna Otty je spojena v návaznosti na

Mořic Jan Nepomuk Saint Genois

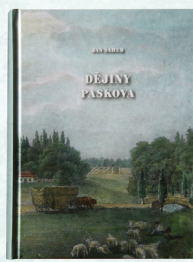

Knihovna zámku okolo r. 1888 za Güntera Stolberga

jeho aktivní spolupráci s nacistickou protektorátní správou konfiskace veškerého majetku Stolbergů československým státem. Z různých důvodů se nedochoval na zámku téměř žádný původní inventář. Část byla poškozena nebo zničena již procházející Rudou armádou, část byla převezena na jiná místa a část byla pravděpodobně zcizena. Od roku 1950 byly objekty zámeckého areálu přizpůsobeny provozu onkologické léčebny. Účelové stavební úpravy přitom zdaleka neodpovídaly potřebám památkové ochrany a výrazně narušily původní vzhled a dispozice odpovídající poslání šlechtického sídla. Provoz léčebny byl ukončen v roce 2004.

Poté až do roku 2013 budovy a park zámeckého areálu postupně chátraly. V březnu 2013 zámecký areál s přírodně cennou částí parku odkoupilo Město Paskov.

Období od roku 2013 představuje pro zámek řadu postupných pozitivních změn. Reálné a lokálně ukotvené vlastnictví, včetně zájmu vedení města, je základem postupného přeměňování paskovského zámku na správní a společensko-kulturní centrum otevřené nejen vlastním občanům, ale také zájemcům z blízkého i vzdálenějšího okolí. Důkazem této novodobé historie je konání kulturních akcí nebo projektů, kterých se účastní zahraniční zájemci a partneři. Konkrétními příklady jsou výstavy výtvarných skupin se Slovenska nebo Polska nebo navázání spolupráce s polským městem Pszczyna.

Knihy Dějiny Paskova

Podrobné informace o historii Paskova jsou obsaženy v knize Dějiny Paskova od Jana Saheba, vydané k 750. výročí první dochované písemné zprávy o Paskovu. Je k dostání na městském úřadě.

Stálé expozice v přízemí zámku

Na podzim r. 2017 byly v přízemí hlavní zámecké budovy instalovány tři stálé expozice. Na chodbách okolo atria se nachází **Galerie erbů držitelů Paskova**. Připomíná 21 nejdůležitějších pánů Paskova od doby první písemné zprávy z r. 1267 až do konce druhé světové války, kdy byl zámek zkonfiskován. Autor, rajhradský výtvarník Ivo Durec, pro jejich ztvárnění zvolil umělý kámen. Dohledu nad správností heraldického provedení se ujal přední český heraldik Karel Müller. K výstavě byla vydána brožura. Fotografie erbů z vlastní expozice v ní doplňují jejich barevné verze od brněnského grafika Petra Fuchse, který je opět konzultoval s Karlem Müllerem. Autoři brožury Jan Saheb a Karel Müller doplňují tyto podoby erbů zároveň o informace k jednotlivým držitelům, především v kontextu doby, kdy byl jejich životní příběh spjat s Paskovem.

Stálá expozice k historii Paskova přibližuje jeho dějiny nejen formou informačních panelů a trojrozměrných exponátů, ale také prostřednictvím filmů věnovaných jednotlivým historickým obdobím. Důležité události v Paskově jsou v nich přitažlivě doplňovány dobovou paralelou známých okamžiků z evropských dějin.

Třetí stálá expozice připomíná osobnost **Edmunda Reitera**, který působil v Paskově ve službách šlechtických majitelů jako správce, později i jako nájemce jejich velkostatků. Jeho odkaz však spočívá především ve sběratelské a vědecké práci v oblasti entomologie, kde se stal na konci 19. a na počátku 20. století autoritou evropského formátu.

Galerie erbů držitelů Paskova

Exponáty z expozice k historii Paskova

Stálá expozice k historii Paskova

Místnost Edmunda Reitera

Výstavní činnost, kulturní a společenské akce

Již rok po odkupu zámku Paskov ožívají prostory zámku pořádáním různých kulturních a společenských akcí.

Systematický průběh s pravidelným zahájením na jaře, v létě a na podzim mají od roku 2016 proměnné výstavy. Ty se rozšířily z původní reprezentativní **Zámecké galerie** o další místnosti. Jde o **Malou výstavní místnost** sloužící výstavám odpovídajícím jejímu názvu a o **Galerii Knihovna**, která je vhodná pro výstavy obsahující rovněž trojrozměrné předměty. Kromě výstav vlastivědného charakteru a výstav místních a regionálních výtvarníků jsou tyto prostory otevřeny také zahraničním zájemcům. To dokládají již realizované výstavní počiny jak polské fotografické skupiny, tak i více tematicky zaměřeného uskupení ze Slovenska.

K jiným společenským akcím pořádaným přímo na zámku nebo v prostorách celého jeho areálu patří také **velikonoční jarmark** nebo počátkem května pravidelně konaný „**Den paskovských spolků**“. Od roku 2018 jej v zářijovém termínu bude doplňovat **Výroční paskovský jarmark** navazující na historické tradice takové akce v minulých staletích.

Dětem a nejen jim slouží koncem prázdnin akce **Pohádkový a zážitkový zámek**, do které se v rámci různých scének, soutěží a jiných atrakcí pro návštěvníky zapojuje celá řada paskovských dobrovolníků. Na přelomu září a října bývá zámecký areál dějištěm tzv. **Dne regionů**, kulturně-společenské akce zaměřené na místní umělce a prodejce, především z dobrovolných svazků obcí Region Slezská brána a Olešná.

Od roku 2018 se počítá také se založením tradice sportovní akce: běhu **Paskovská devítka**, zařazeného do cyklu běžeckého poháru okresu Frýdek-Místek.

Zapomenout nelze ani na **konání svatebních obřadů**. Atrium nebo i paskovský park jsou pro ně stále více vyhledávané prostředím.

OTEVÍRACÍ DOBA VÝSTAV

Duben–říjen, každou sobotu a neděli, vždy od 10:00 do 17:00. Mimo tento termín po dohodě s městským úřadem v Paskově. Komentované prohlídky zámku: pro skupiny minimálně 10 osob, na základě objednávky – tel. 721 666 060.

SVATEBNÍ OBŘADY NA ZÁMKU

Objednávky na Městském úřadě Paskov, tel. 724 075 954.

Zámecká galerie

Atrium v přízemí zámku

Svatební obřad v parku